

Berättelsen om Känn-Jones

Året var 1847 och det var den första lördagen i maj. Trots att inte vårsådden var klar hade man på de flesta gårdar tagit sig tid att åka på Maj Torgdag i Stånga. Så hade även "Burgböens" bönder tagit ledigt och fanns på plats. Känn-Jones hade haft ett par tjog ägg och ett kätte smör med att sälja. Han hade nu kontanta pengar så därför satt han senare och drack brännvin av bästa sort på krogen vid Allmunde i Burs. När Känn-Jones druckit ett par supar blev han alltid så skrytsam. Han var den starkaste karlen i socknen och det var han som kunde bära de tyngsta säckarna. Av slätterkarlarna slog han de bredaste slagen på ängsslåttern. Alla visste att det bara var skryt men den nästan tjugo år yngre Anders hade aldrig tålt Känn-Jones och nu skulle han märkas.

Slagsmålet fick dock inte hålla på så länge förrän moster Maja ingrep. Med kvasten och sin myndiga hållning var hon van att lugna överförfriskade gäster. Anders gav sig iväg under hemska hotelser om att slå ihjäl Känn-Jones.

Vad hände sedan? Fick Känn-Jones ett hett mottagande när han kom hem och hade supit upp de pengar han sålt för under torgdagen? Pengar som så väl behövts för att betala av de skulder som uppkommit under vintern då det inte alla dagar funnits mat i huset. Framåt kvällen hade Känn-Jones fått nog av barnskrik och källingtjat så han gav sig hemifrån tillsammans med den ännu halvfulla brännvinskaggen.

Att han träffat sorkarna som satt i Kålmans drängstuga och där bjudit på brännvin är helt klart. Men hade det återigen blivit slagsmål och hade Känn-Jones blivit ihjälslagen? Länsman Åkerman hade mycket att ställa frågor om då Känn-Jones dagen efter torgdagen hittades hängd nere i Stavgard's hage. Hade Känn-Jones hängit sig själv eller var han upphängd? De skador som fanns på hans kropp kunde ha uppkommit vid slagsmålet vid Allmunde krog.

Det var helt omöjligt att få fram uppgifter. Sorkarna teg som muren. Trots tveksamhet från både länsman Åkerman och prästen Laurin måste länsmannen konstatera att Känn-Jones dött för egen hand, var en självspilling. En självspilling fick inte begravas på kyrkogården sa prästen ifrån om. Som det stod i det formulär som upplästes nästkommande söndag i kyrkan: "Han skall till skogs föras, att där grävas ner" En av karlarna som ej förstod meningen i det upplästa och trodde att man menade Skogs i Levide frågade: "När ska vörr kumm mä han da?"

Känn-Jones begravdes i närheten av den plats där han hängit sig. Naturligtvis fick inte Känn-Jones frid i sin grav utan han gick ständigt igen. Detta och att det var hit som Häffinsbonden hade åkt med Stäure Stavar några år tidigare, blev orsak till att undvika markerna kring Stavgard.

Min före detta granne Edvin Boberg, föd 1885 berättar: "De var en vintar ei början av 30-tale da vörr var laigne till att lägg en bit staintun nere i Stavgard. De var flair böndar sum hjälpte till u koir fram stain u vist var den en täun mullum aigar. Men vör försto snart att de viktugste var att täun gick preses yvar de ställe som Känn-Jones var nergräven. Han skudd inte ha så let att kumm upp u skräme livnes mänskar".

Men var det egentligen så konstigt att Känn-Jones gick igen. Han måste ju få förklara sig. Att både samhälle och kyrka hade tagit fel, att han inte var någon självspilling, utan att ha grymt hade blivit ihjälslagen. Hade sorkarna i drängstugan underlåtit att berätta vad de visste och var det deras egna samveten som jagade dem?

Rädslan för vålnaden Känn-Jones var så stark ännu på 1930-talet att man inte tordes lägga dit stenarna själva, utan lejde in tidigare ej inblandade personer.